

Tapuiten en nestkasten

Gab de Croock

Het is al jaren geleden dat de laatste Tapuit in onze duinen heeft gebroed, maar misschien met wat hulp komt deze ook hier weer tot broeden.

Met name in het voorjaar kan men tijdens de trekperiode en zelfs tot eind mei Tapuiten in de duinen waarnemen. Hein Verkade zag er zelfs op 23 april j.l. nog 32 op één plek. De laatste jaren werden in de Westhoek van de A.W. Duinen en in de Coepelduynen ook paartjes gezien die tot in de zomer bleven hangen, maar niet tot broeden kwamen (Schaap, 2019).

Misschien niet bij iedereen bekend, maar de Tapuit is een holenbroeder, en dan een konijnenholenbroeder. Je zou zeggen, konijnenholen genoeg in de duinen, dus waarom broeden ze dan niet meer hier. De oorzaken liggen toch wat gecompliceerder dan men zou denken. Exacte oorzaken daarvoor zijn nog steeds niet duidelijk. Wel worden er verschillende genoemd in het boek van onderzoeker en schrijver Herman van Oosten. Enkele daarvan zijn onder andere: klimaatverandering, de verminderde beschikbaarheid van juiste insecten en predatie door onder andere de Vos en Zwarte kraai. Andere oorzaken zijn het intrappen van nestholten door grote grazers, maar natuurlijk ook de expansie van de recreatie.

Op 31 januari van dit jaar gaf Herman van Oosten in Noordwijk een zeer boeiende presentatie over zijn onderzoek naar broedende Tapuiten in “Het Vogelduin” in de omgeving van Castricum. Dit is, op de Waddeneilanden

Tapuit (♂)

na, een van de laatste locaties in Nederland waar nog Tapuiten tot broeden komen.

Daarbij bleek ook dat Tapuiten erg honkvast zijn. Door middel van ringonderzoek bleek dat de vogels en daarbij ook hun jongen, naar dezelfde omgeving terugkeren waar zij gebroed hebben en uit het ei zijn gekomen. Migratie naar andere, mogelijk ook geschikte gebieden is er nagenoeg niet.

Tijdens de lezing werd ook verteld dat men proeven doet met het ingraven van nestkasten in konijnenholen, zodat de Vos er niet bij kan en de hopen van bovenaf ook niet ingetrapt kunnen worden. In Bretagne wordt succesvol geëxperimenteerd met broedkasten van zwaar eikenhout, die half ingegraven worden.

Nestkast in de AW-Duinen

Nestkast in de Coepelduynen

Direct na de vergadering kwamen enkele BMP-waarnemers bij elkaar om zich af te vragen of in onze duinen ook niet nestkasten ingegraven konden worden. De maten van de kasten werden bij Herman van Oosten opgevraagd en toestemming werd gevraagd bij Waternet en Staatsbosbeheer om dit project te mogen starten. Deze gingen akkoord indien wij ons aan de richtlijnen van Herman van Oosten hielden. Het plan was om drie kasten in de AW-Duinen en twee kasten in de Coepelduynen in te graven.

Eikenhout werd gekocht bij een groothandel en door Jos Zonneveld en mij werden op een middag de kasten in elkaar gezet.

Op 30 maart werden in beide gebieden de kasten ingegraven.

Half april verschenen de eerste Tapuiten in de gebieden, nagenoeg alleen mannetjes. Opvallend was dat alle kasten in de AW-Duinen erg interessant waren voor de mannetjes. Ze gingen voor en op de kasten zitten en joegen andere mannetjes weg.

Op 9 mei hadden we een paartje dat op en voor een kast zat, maar ook in een oud vossenhol, dat op ongeveer 20 meter afstand van deze kast was gegraven. Het vrouwtje ging meerdere keren het hol in en uit, terwijl het mannetje op een Duindoorn boven het nest zat te zingen en andere mannetjes en zelfs een vrouwtje die te dicht naderden, weg joeg. Dit leek op duidelijk territoriaal gedrag. Een week

later bleek het vrouwtje nog steeds in de omgeving van deze locatie aanwezig te zijn. Op 23 mei werd daar nog steeds een mannetje waargenomen, zittend op een stronkje ongeveer één meter boven de nestkast.

Op 23 mei werd op korte afstand van een andere kast ook een paartje Tapuiten gezien. Echter deze hadden geen interesse voor de kast, maar voor een hol dat onder een Meidoornboompje was gegraven. Door Hugo Langezaal werd een vrouwtje waargenomen dat in de omgeving donsveertjes oppikte en het hol binnen bracht. Diezelfde avond heb ik nog een controle gedaan en bleek het vrouwtje in het boompje boven het hol te zitten. Bij bestudering van de foto's bleek zij geringd te zijn met kleurringen, echter door de grote afstand konden niet alle ringen worden onderscheiden.

In de Coepelduynen verblijft ook nog steeds een vrouwtje, echter niet in de omgeving van een kast maar bij een konijnenhol.

Bij de kortgeleden ingegraven nestkasten in De Blink werden tot nu toe geen Tapuiten gezien. Deze tapuitnestkasten heeft de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap laten maken en werden geplaatst door Frank-Peter Scheenstra en Cilka Maas.

De komende tijd zullen we regelmatig de nestkasten en hollen controleren om vast te stellen of de Tapuiten weer in onze duinen willen broeden.

Tapuit (♀) voor natuurlijk nestholte

Tapuit (♂) voor nestkast